

ことわざ かいだい
諺 の ; 課題

① やなぎ みどりはな くれない
柳 は ; 緑花 は ; 紅

- (dosl.) „Vrba je zelená. Květina je karmínová/tmavě červená.”
- Výrok čínského politika, básníka, esejisty a kaligrafa Su Š'iho jehož eseje, díky kterým se proslavil nejvíce, se zaměřují na čínskou společnost jedenáctého století. Jeho poezie ovlivnila řadu básníků dalších generací nejen v Číně, ale i v Japonsku a v dalších zemích východní Asie.
- 3 způsoby interpretace:
  - Být přirozený jako takový – přirozený stav.
  - Slova, která popisují krásu scenérie jara.
  - Podobnoství o věcech, které mají svou vlastní „osobnost“. Věci jsou vybaveny principy přírody. – Věci se od přírody liší. Všechny věci mají své vlastnosti, svou vlastní „osobitost“.
- V zenu tato fráze vyjadřuje stav osvícení mysli.
- Podobné českému ‘Někdo rád holky, jinej zase vdolky.’
- Taktéž se podobá českému ‘Někdo je takový, jiný zase makový.’
- Též podobné českému ‘Sto lidí sto chutí.’
- Dalo by se přirovnat k běžně používané české frázi ‘Od přírody jsme každý jiný.’

例文:

こども びょうき おや かんびょう どうぜん やなぎ みどりはな
「子供が病気をしたら親が看病するのは当然のこと、柳は緑花は
くれない
紅だ」

‘Tak, jak je přirozené pro přírodu, že je strom zelený a květina červená, je přirozené i pro rodiče starat se o dítě, když je nemocné.’

やなぎ みどりはな くれない ことば しろ
柳 は ; 緑花 は ; 紅という ; 言葉にあるように、 ; 白と
はいいろ せいじゃく ふゆ せかい はな はる
; 灰色の ; 静寂の ; 冬の ; 世界から、 ; 華やかな ; 春の
せかい か ちょう かく ま
; 世界に ; 変わり、 ; 蝶は喜びを ; 隠しきれないように ; 舞う。

‘Výraz *Vrba je zelená, květina je karmínová* znamená, že černobílý zimní svět plný ticha se najednou promění v nádhernou jarní zemi, kde motýli nemohou skrývat radost, a proto tančí.’

Poznámky k formě:

- 柳 *rjú* (音), *janagi* (訓) ‘vrba’
- 緑 *rjoku* (音), *midori* (訓) ‘zelená’
- 花 *ka* (音), *hana* (訓) ‘květina’
- 紅 *kó* (音), *kurenai* (訓) ‘karmínový’

Synonymní přísloví:

- 雨の^{あめ} ;降る^ふ ;日は^ひ ;天気^{てんき}が^が ;悪い^{わる} ‘Špatné je počasí v deštivých dnech.’
- 松^{まつ}は^は ;緑^{みどり}に^に ;藤^{ふじ}は^は ;紫^{むらさき} ‘Borovice je zelená, vistárie fialová.’

② 画竜点睛を^{がりようてんせい} ;欠^か

- (dosl.) „Nedokreslit drakovi oční zornice.“
- Něco je dobře uděláno jako celek, ale konečné úpravy jsou provedeny špatně/chybí, proto je i celek neúplný.
- I když celek vypadá dobře, podstatná/nejdůležitější část chybí. Chybí tak i dokonalost celku.
- I když je něco dobře uděláno, není to hotovo, neboť je postrádána esence/podstata.
- Toto přísloví nám říká, že je důležité věci pořádně dokončit.
- K tomuto přísloví se váže jedna stará čínská legenda: Byl jednou jeden malíř, který namaloval draky na zeď bez očních zorniček. Varoval ostatní, že pokud jim ty zornice dokreslí, draci ožijou a vzlétnou k obloze. Ale lidé trvali na tom, aby chybějící části očí dokreslil. Učinil tak a draci opravdu nabyli života a vzlétli k obloze.
- Na základě této legendy se dá najít podobnost i ve výrazu ‘Vdechnout život.’ (nějaké neživé věci)
- Odpovídá anglickému *It doesn't have the finishing touches yet.*
Pozn. *finishing touch = a final additional or detail that completes and perfects something; some effort or action that completes something.*
Čili nějaké konečné úpravy, které dodávají ten správný efekt, doplňují, zacelují.
- Dosud nebylo dosaženo konečných úprav, je to nedokončené.
- Podobá se českému ‘Práce kvapná málo platná.’
- Též podobné českému ‘Trpělivost růže přináší.’
- Podobá se angl. *Patience is a virtue./Patience is the best remedy. Patience and time overcomes all things.*

例文:

最後の詰めを^{さいご} 忘^つったばかりに、画竜点睛を^{おこた} 欠^{がりようてんせい} はめになってしまったね。

‘Během tohoto projektu jsi kašlal na doladění detailů, takže tomu celkově něco chybí.’

「細かいところはよく描かれているが、肝心の顔の部分が雑な仕上が
りでは、画竜点睛を欠く」

‘I když jsou detaily dobře vykresleny, chybí zde část obličeje, která je nejdůležitější, a proto to není dokončené.’

Poznámky k formě:

- 画 *ga* (音), *kaku.suru* (訓) ‘tah štětcem, obrázek, kreslit’
- 竜 *rjó*, *rjú* (音), *tacu* (訓) ‘drak’
- 点 *ten* (音), *tomo.su* (訓) ‘bod, tečka’
- 睛 *sei* (音), *hitomi* (訓) ‘zornice oka’
- 欠く *kecu*, *ken* (音), *ka.ku* (訓) ‘nedostatek, trhlina, selhat’

③ 抱腹絶倒

- (dosl.) „Rozesmát se do křečí.“
- Odpovídá českému ‘Smát se až se za břicho popadat.’
- Též podobné českému ‘Umírat smíchy.’
- Odpovídá angl. *Rolling on floor laughing (ROFL)*.

例文: 彼のおかしな格好を;見て我々抱腹絶倒した。

‘Při pohledu na jeho směšný vzhled jsme umírali smíchy.’

Poznámky k formě:

- 抱 *hó* (音), *kakae.ru* (訓) ‘objetí, držet v rukou’
- 腹 *fuku* (音), *hara* (訓) ‘břicho’
- 絶 *zecu* (音), *tae.ru* (訓) ‘přerušit, potlačit’
- 倒 *tó* (音), *tao.su* (訓) ‘svržení, pád, zhroutení’

④ 单刀直入

- (dosl.) „Vložte přímo jeden meč.“
- Odpovídá českému ‘Nechodit kolem horké kaše.’
- Odpovídá angl. *To beat about the bush*.
- Angl. ekvivalent *Get (straight) to the point*.
- Taktéž odpovídá českému ‘Přejít/Dostat se rovnou k věci.’ ‘Být přímočarý.’

例文: ^{ぼく} ^{かれ} ^{たんとうちよくにゆう} ^{たず}
僕は ;彼に ;单刀直入に尋ねたよ。

‘Požádala jsem ho, aby šel rovnou k věci.’

^{たんとうちよくにゆう} ^き ^{ねんしゆう}
;单刀直入に ;聞くけど ;年収はいくら？

‘Zeptám se Vás narovinu, kolik činí Váš roční příjem?’

Poznámky k formě:

- 单 *tan* (音), *hitoe* (訓) ‘jednoduchý, jeden, jediný’
- 刀 *tó* (音), *katana* (訓) ‘meč’
- 直 *čoku* (音), *nao.su* (訓) ‘bezprostředně, upřímnost’
- 入 *njú* (音), *hai.ru*, *i.ru* (訓) ‘vstoupit, vejít’

⑤ ^{かぜ} ^{まんびよう} ^{もと}
風邪は ;万病の ;元

- Nachlazení může způsobit různé nemoci.
- (dosl.) „Nachlazení je zdrojem desetitisíců nemocí.“
- Podobné českému: „Kam nechodí slunce, tam chodí lékař.“
- Podobné anglickému: „If the wind strike thee through a hole, go make thy will and mend thy soul.“

例文: ^{かぜ} ^{まんびよう} ^{もと} ^{はや} ^{なお}
;風邪は ;万病の ;元よ、 ;早く ;治しなさい。
‘Nachlazení může způsobit různé nemoci, rychle se uzdrav!’

Poznámky k formě:

- 風 *fú* (音), *kaze* (訓) ‘vítr, vánek’
- 邪 *dža* (音), *jokoši.ma* (訓) ‘zlý, nespravedlnost, špatný’
- 風邪 – *kaze* - ‘nachlazení, chřipka’
- 万 *man* (音), *jorozu* (訓) ‘10 000, bezpočet, nescíselný’
- 病 *bjó* (音), *jamai* (訓) ‘nemoc, choroba’
- 万病 – *manbjó* - ‘různé nemoci’
- 元 *gen* (音), *moto* (訓) ‘původ, začátek, esence’

⑥ ^{とら} ^お ^ふ
虎の ;尾を ;踏む

- Šlapat tygrovi na ocas.
- Podobné českému: „Chodit po tenkém ledě.“
- Též podobné: „Dráždit hada bosou nohou.“
- Anglický ekvivalent: „To tread on a lion’s tail.“

- Významově podobné anglickému: „Take a great risk.“

例文: ^{しゃちょう} ;社長はととも ^{おそ} ;恐ろしいので、いつも ^{でんわ} ;電話をかける
^{ときとら} ;時虎の ^お ;尾を ^ふ ;踏む ^{おも} ;思いだ。

‘Prezident firmy je velmi děsivý; když s ním telefonuji, mám vždy pocit, že chodím po tenkém ledě.’

Poznámky k formě:

- 虎 ko (音), tora (訓) ‘tygr’
- 尾 bi(音), o (訓) ‘ocas, konec’
- 踏む tó (音), fu.mu (訓) ‘šlapat na, šlápnout, stoupnout na’

⑦ ^{ばじとうふう} 馬耳東風

- Úplná ľahostajnosť
- (dosl.) „Kôň počuje východný vietor.“
- Podobné slovenskému ‘Akoby hrach na stenu hádzal.’
- Český ekvivalent ‘Jako mluvit do zdi.’
- Odpovedá anglickému ‘Praying to deaf ears.’

例文: ^{かれ} 彼は ^{わたし} ;私の ^い ;言うことにはまったく ^{ばじとうふう} 馬耳東風だ。

‘Tomu, čo som rozprával, nastavil hluché ucho. (Ignoroval, čo som rozprával)’

Poznámky k forme:

- 馬 ba (音), uma (訓) ‘kôň’
- 耳 dži (音), mimi (訓) ‘sluch, uši’
- 東 tó (音), higaši (訓) ‘východ, východný’
- 風 fú (音), kaze (訓) ‘vietor, vánok’

⑧ ^{しんきいつてん} 心機一転

- Zmeniť postoj v živote
- (dosl.) „Kompletná zmena postoja“
- Slovenský ekvivalent ‘Nový začiatok.’

- Český ekvivalent ‘Začínat od nuly.’
- Odpovídá anglickému ‘getting a fresh start.’

例文: 彼は ^{かれ} ^{しんきいつてん} ;心機一転やり ^{なお} ;直した。
 ‘Pretočil nový list vo svojom živote.’

Poznámky k forme:

- 心 šin (音), kokoro (訓) ‘srdce’
- 機 ki (音), hata (訓) ‘mechanizmus, cyklus’
- 一 iči (音), hito.cu, hito- (訓) ‘jedna, jeden, prvý’
- 転 ten (音), koro.garu, koro.geru (訓) ‘zmena, otočit’ sa’

Zdroje:

SHŌGAKKAN JITEN HENSHŪBU HEN. *Reikai gakushū kotowaza jiten*. Dai 2-han. Tōkyō: Shōgakkan, 2002. ISBN 4095016523.

Japonsko-český, česko-japonský velký slovník. V Brně: Lingea, 2016. Jazyky světa. ISBN 978-80-7508-142-1

Jisho.org: Japanese Dictionary. *Jisho.org: Japanese Dictionary* [online].

Dostupné z: <http://jisho.org/>

ことわざ・慣用句の百科事典. *ことわざ・慣用句の百科事典* [online].

Dostupné z: <https://proverb-encyclopedia.com>

四字熟語の百科事典. *四字熟語の百科事典* [online]. Dostupné z:

<https://idiom-encyclopedia.com/>

故事ことわざ辞典. *故事ことわざ辞典* [online]. Dostupné z:

<http://kotowaza-allguide.com/>

平明四字熟語辞典. *平明四字熟語辞典* [online]. Dostupné z:

<http://yojijyukugo.com/>